

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szerda, április 21

Tizedik évfolyam.

ISMÉT EGY ERDÉLYRÉSZI SPECZIÁLITÁS.

Talán nem jövünk B. Kemény Gábor miniszter úr előtt a telhetetlen hírébe, ha most nyújtván be a házhoz az erdélyrészi birtokrendezésről szóló törvényjavaslatot, már ismét egy új erdélyi specziális nyomorságra hívjuk fel nagybecsű figyelmét. Igaz ugyan, hogy a miről szólanı akarunk szorosán véve a közlekedésügyi miniszterium hatáskörébe tartozik, de az erdélyi részeknek egyik közgazdasági életkérdése áll vele szoros összeköttetésbe, sa birtokrendezésről szóló törvényjavaslat is szorosan véve az igazságügyminiszter ressortjába tartozik, a mint hogy ő is képviseli. Mi erdélyrésziek azonban a következmények után ítélve teljes joggal oly szép eredményeket költünk B. Kemény Gábor miniszter-ségéhez, s oly méltán nézzük benne ez elhanyagolt országrész százados fájó sebeinek egyetlen orvosát, hogy pillanatig sem kételkedhetünk a felett, miszerint az elöadandó ügyben is egy erős kezű pártfogóra és reformerre találunk benne.

Az erdélyi részeknek két életforrása van, egyik a marhatenyésztés, mely 7—8 millió forintot hoz évenként Erdélybe s bár újabb időben óriási mértékben csökkent, de a birtokrendezéssel s a következményeként valószínűleg rákövetkező takarmány-termeléssel javulni fognak e tekintetben is a viszonyok. A másik a f a k e r e s k e d é s, mely az életfeltételtől szolgáló eszközöket tekintve a legrendezetlenebb állapotban van.

Nem akarunk itt szólni az erdők borzasztó pusztításáról, hanem csupán rengeteg kiterjedésben megvő erdeinkből nyert faanyagának értékesítéséről, illetőleg piacra hozataláról. Erdély ez idő szerint nagy fakereskedést űz. Ezakon a Bisztricsorán keresztül a Szerethen és Pruthon át Galacznak és onnan egész Konstantinápolyig milliókat érő fa úszik le a havasokból; lejjebb jövet a Görgény, Aranyos és Maros folyókön keresztül az egész Alföldet és Keletnek is egy részét látjuk el fával. Hasonlólag a Olton a verostonyi szoroson keresztül; nyugat felé pedig a Körözs-folyókön száll le a Vlegyásza által uralt havasokról a levágott fa. A tíz milliót bizonyára meghaladja azon famennyiség értéke, a mely nem is tekintve a vasutakon szállított fát, s a nevezetes kereskedelmi cikké lett rezonánzfát, csak folyóinkon át évenként forgalomba jut.

E szállítás pedig tutajozás útján történik, s így a tutajozás által igénybe vett

folyók bármikor birnak nemcsak az állam-útak, de a vasútak fontosságával, mert mind a kettőnél hasonlíthatatlanul olcsóbb közlekedési eszközök.

Nós ezekre a megbecsülhetetlen közlekedési eszközökre senki sem ügyel, s a tutajozás ezer féle akadályokba, sarcozásokba, folyam szabálytalanságokba, a parti lakosok kikapásaiba ütközik a kereskedelem roppant kárára.

Gyergyóra és egész vidékére például, igen nagy fontossága a Bisztricsorán, Szerethen és Pruthon keresztül egész Konstantinápolyig elhatoló forgalom, mely nemcsak hajók építésére árbozoknak stb. hanem a Törökországban divatos faépítelekhez is sok fát szolgáltat, s borvizet is figyelemreméltó mennyiségben visz Keletre magával. E közlekedési vonalra épen senkinek sincs gondja. A határnál csak különböző sarcozások és secátura után engedik át a tutajosokat, s addig is ezerféle akadálylyal kell küzdeniök.

Ugyanigy vagyunk a Maroson való tutajozással is, melynek mentében a lakosság teljesen osztani látszik azon kiváltságot, melylyel az állami faraktárból az árviztől elhordott fának a lakosság által történt csesenését Tordaváros magistátusa mentegette, állítván, hogy régi kiváltsága Torda városának, miszerint az a mit víz hoz, minden az övé. Így a Maroson is az ártól elragadott tutajt, mintha a föld nyelné el, oly gondosan csesenik, eldugják a lakosok minden részét, ha pedig az árviz nem hoz ilyen gazdátlan fát, különböző ürügyeket találnak ki a tutajosok megzabolására. Egyikük hajó mal-mát eresztí a folyam közepére, hogy a tutaj belebotoljon, másol a malomgátakat kicsóvazzák, s csak bizonyos szűk helyen engedik át a tutajt, minden gátnál pedig „gátsurlási vámokat“ szednek, az átfáró hidások, komposok messziről látva a tutajosokat, lenyomják a kereszt-kötelet, s csak ugy eresztik fel, ha a szegény tutajosok deszkát dobnak nekik a vízbe, s így szerének be maguknak a parti lakosok deszkát, gerendát, boronafát. Ezenkívül a hidak, gátak nem jól építettek, s különösen a törpe hidak, s rosszul beillesztett hidlábak sok kárt tesznek a tutajokban.

A legnagyobb baj azonban, hogy folyamaink, melyek mind hegyi folyók, nincsenek megszabadítva a medreikben levő szikláktól, nem is tekintve, hogy vízszabályozásról egyáltalán szölanunk sem lehet. Ezek a sziklák, veszedelmes kanyarulatok évenként nemcsak roppant kárt tesznek a tutajokban, szilokra zúdván azokat, ha beléjök ütődnek, hanem emberélet

dig még kinyomatlan darabbal van bővítvé.

Athen, junius hava 18.

I.

CHAIIDO.

Aratás ideje volt; a nap készült le hanyatlani.

A jegyesek lassú léptekkel haladtak alá a hegyoldalon. Chaido szeméinek színe az ég azurjával vetekedett; hosszú hajfűrtjei egygyé vegyűltek az azokat átfűrtő aranylő búzakalászokkal, s mint reggeli harmat oly űde ajkait bárszony szirmoktól duzzadú rózsabimbónak lehetett volna tartani.

Kitzos nyúlának termetű, szép ifjú volt, kinek villogó sötét szemei nem kevesebb veszélyt hoztak az ifjú lányokra, mint mennyire a hitetlenek szívében félelmet gerjesztett fegyverének hosszú csőve.

Még egy csók, egy hosszú űclés, a szemekben két könyesepp, s a szerelme-sék elváltak.

A fiatal leány visszaindult a városba vezető úton, Kitzos a tengerpart felé intézte lépteit.

Ott hajó várt rá, mely elszállítandó volt őt a frankok honába.

A mező azóta többször magára űlté virágmezét, s újból téli álomba szenderült és Kitzos még sem tért még haza. Mit mivelhet oly hosszú időn át idegen földön, hontalanul?

is esik miattok áldozatul. Különösen ilik ez a folyamok olyan részeire, melyek erdős vidéken, sziklák között csörtetnek alá. Ezen akadályok elhárítására a legjobb módot Torda-Aranyosmegye főispánja a 30 kros „havasi vám“ felállításával találta ki. Minden fertály tutaj a Maroson ennyit tartozván fizetni, ez összegből Topliczától-Dédáig megszabadított a szikláktól és kövektől a Maros medre s az imigyen körülbelől 2 ezer forintba menő jövedelemből folytonosan nagyobb munkák lesznek végrehajthatók. Ilyen intézkedéseket azonban nemcsak a Maroson, hanem mindenik tutajozásra használt folyókön életbe kellene léptetni, s szerfelett megkönnyebbülne ez által is a fakereskedés.

Ez és ehhez hasonló üdvös reformok létesítésére legelső sorban a ministerium volna hivatva, részint szigorú rendeletek, esetleg törvények, részint, a hol elkerülhetetlen, állami segély útján.

Czészerű volna tehát e végre, a mint a kolozsvári iparkamara is hangsúlyozta, az érdekelt kereskedői körökből egy nagy enquetet hívni egybe, s panaszai javaslataik alapján létesíteni olyan rendszabályokat, hogy hazarészünk ezen egyik kenyérkérdése, érdekeinknek megfelelő megoldást nyerjen.

— A vallás- és közoktatásügyi miniszter — ő felségének már előterjesztést tett egy tizenötös alapítványi bizottság kinevezése tárgyában, úgy, hogy az alapokra és alapítványokra vonatkozó minden kérdésben véleményadásra hivatott tanács kinevezése rövid idő alatt várható.

KÜLFÖLD.

A Londonból érkező hírek, bár a liberálisok a küszöbön álló kormány által szült aggodalmakat teljesen el nem oszlatják, egyre megnyugtatóbban hangzanak. A „Times“, mely tudvalevőleg azonnal meghódolt a „nép szavának“, már egy pár nap óta hangsúlyozza ugyan az aggodalmak jogosultságát, melyek Gladston orosz veilitásaihoz fűzetnek, de legutóbb érkezett számában egyszersmind kijelenti, hogy biztosnak vehető, hogy az angol politikában komoly változás nem fog bekövetkezni. „A magyar-osztrák-német szövetség“ írja erre vonatkozólag a City közlönye „kétségtől valóban létező veszélyek elhárítására lett megkövetve és bizonyítja, hogy Bismarck politikájának érvényesítésére, szükségesnek érzi az események erős vezetését.“

Háza kezd már rombadűlni, jegyese arezrózsái hervadoznak, fegyverét a rozsdá emésztí!

— Kitzos elfeled téged, — szóltak sokan Chaidohoz, — eddig már más szeretet bizonynyal. — És a lány így felelt:

— Vajjon én megszűntem-e őt szeretni? nem vagyok-e híű hozzá?

— Kitzosnak kedvezett a szerenese, — folytatták a gonosz nyelvek, — gazdagga lett. A frankok hona aranyország. A franczia nők oly szépek, oly csábítók... Megbűvöltek a legjózanabb, legokosabbat is... Kitzos szép, csinos fiú, nem fog arra gondolni, hogy ismét visszatérjen szülőhelyére.

— Kitzos megígérte nekem, hogy visszatér hozzám, — felelt a szegény Chaido, — és ő vissza fog jóni.

— De akkor miért nem küld nekéd valami izenetet? miért nem hallat magáról?

— Nem uram és parancsolóm-e ő nekem? nem ura-e saját tetteinek? — válaszolt Chaido.

Néhány év telt így el.

— Chaido, — szólította meg atyja a lányt, — öregszem, védő és támasz nélkül fogsz maradni, ha meghalok.

— Az öreg ember, miként sejtette, csakhamar elutazott a Charon társaságában oda, honnét soha senki nem tért vissza többé.

„Hol vagy oh Kitzos? Hol vagy,

Hirdetési díjak.

Egy négyszög esztimontéri tór ára 2 kr. Bélyegűj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknl külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések el főlvesznek.

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitátér 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Gladstone, bár még kormányon sem űl, már most is kertüli a nagy hangzásu szavakat és inkább diplomatikus általánosságokra szorítkozik. Így egy londoni távirat azt jelenti, hogy Gladstone sem az okkupált tartományok, se Bulgária Keletruméliához való viszonyáról nem akart nyilatkozni.

A porta egy új körjegyzéke a hatalmak figyelmét ismételve a muzulmán menekültek szomorú helyzetére irányozza, kik télén őta sñlődnék Bulgária határán lakás és élelmiszerek nélkül, a nélkül, hogy a bolgár kormánytól engedélyt kapnának a visszatérésre és ezerszámla halmak.

Milán fejedelem, szerb kormánykörökben keringő hírek szerint, lemond a trónról Sándor hároméves trónörökös javára, kinek nagykorúsáig regensség fogna felállíttatni.

Az osztrák válságról a prágai lapok oly jelentéseket tartalmaznak, melyek a bécsi sajtóban nagy nyugtalanságot keltenek. A jelentésekből az tűnik ki, hogy gr. Taaffe és a jobboldal vezérferfiak között létesülőben van a kompromisszum, mely a Taaffe-kormányt biztosítja a többséget, de nagy engedmények árán. Az engedmények a kormány újjáalakítására s bizonyos nemzetiségi óhajok teljesítésére vonatkoznak. A reichsrath felosztatásáról így nincs szó, de sokkal nagyobb dolog megy végbe. A koalíció kormánya átalakul a foederalista párt kormányává.

A képviselőház űlése ápr. 19-én.

Elnök: Péchy Tamás.

Napirend: a vallás és közoktatási ministerium költségvetésének folytatolagos tárgyalása.

A közművelődési czéloknl Irányi Dániel ismételve figyelmeztet azon ledér szindarabokra, melyek némely színházban előadtnak s a belügyminiszter multkori kijelentése után, mely szerint rendőrileg igen nehéz közelélni, fellívja a közönséget és különösen a sajtó embereit, hogy ez e tekintetben mutatkozó kóros irány ellen törekedjenek s azt mielőbb kiirtani siessenek. (Helyeslés.)

Áttér azután az irodalomra s kiemeli, hogy a mi irodalmunk felismerte hivatását s azt híven és becsülettel betölti. Vannak azonban a hírlap-írók között egyes kivételek, kik az erőt durvasággal tévesztik össze. Vannak, szerencsére kisebbsz számmal, oly lapok, melyekben illemsértő és trágár dolgok fordulnak elő, hogy az ember undorral dobjja el magától és a fiókba zárja, hogy azok gyermekei, serdülő leányai kezeibe kerüljenek. (Élénk helyeslés.) Ezen urak megfellekzenek nemcsak kötelességükről, de azon tisztelőtről is, melylyel a közönség iránt tartoznak.

A Parnassus nem zombék posvány köze.

hogy láthatd Chaidodot megvetésnek, sértekezésnek kitéve? Jegyesed kezei azért oly szépek-e, hogy dúrva mezei munkát végezzenek, vagy hogy arezodat dús fürtjeid támogassák?... Hálátlan, esztelen mond, hol vagy?”

— Mily szép e lány! — szólt egy napon a falu birtokosának fia.

És az ifjú örökös nevévé akarta teni Chaido-t, és a lány visszaütasította a főúr kezét.

— Chaido, — szólt hozzá anyjának egy öreg barátnője, — meddig akarod még tűrni a gúnyt és nyomort?... Halottad mit mond a szárnyaló hír? Kitzos meghalt.

Látjátok ama gyászba űltözött nőt? Chaido az. Még most is szép, de a száról leszakított virág hervatag szépsége látszik meg rajta. Elvesztett jegyesét gyászolja, s gyászolni fogja őt egész életén át, mintha neje lett volna.

Chaido egy sziklacstúson űl; tekintete a távolban mereng, mintha a végtelen űrt akarná átszűrni szemsugaraival. Ép egy ily nyári est látta őt megválni hón szeretett kedvesétől. Az aratók elszéledtek a kalászos sikkon, s vidgánájuk betölti a léget; a pásztor furulyája hangjainál hajtja haza nyáját. Távolról tamburin hangokat hozott felé a szél s egy-egy öröm jelétől elstűtött puskaropogást.

Chaido a boldogság és jókedv e je-

pett, melyből egészségtelen levegő terjedt szét, ha nem magas hegy, melynek csúsa az égbe nyulik, s melyet tiszta és űde levegő vesz körül, melynek lejtőjén virágok teremnek, és ha csalánok is vannak ott, ezek is gyógyításra valók, nem pedig megmérgezésre. (Tévedés.) Azon író, ki megfellekzik hivatásáról, nem érdemes az írói névre. Az írókhoz fordul, kik e nevet méltón viselik, hogy tisztítsák meg az írói és irodalmi ezimert a szennnyoltól. Ne riadjanak vissza semmitől, sem a rágalmotól, jól tudván, hogy a sár, melylyel azon emberek hajigálnak, csak őket piszkolja be. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Jó k a i Mór (Halljuk! Halljuk!) köteles-ségének tartja felszólalni. Irányi aposztrófja után. Nem barátja a Tartuffe-vádaknak s nem szám-dekózik erkölcsi prédikációkat tartani; azt azonban ő is elismeri, hogy a közérköleségnek ügye az, hogy az érzéki mámor ne fajuljon valóságos kultussá s hogy az éretlen koru emberekben az érzékiség űsztöne ne ébresztessék fel, ne raffiniroztassék. Ezt minden filozofsága dac-zára kénytelen mint az állam érdekét felkarolni. A Parnassuson termő burjánokat, melyekről Irányi szólt, igen csekély részben tiltették el magyar kezek. A frivol, a lasezív irodalom kezdődik Cratessal és tart egészen Mirabeaug. Ré-szesek benne a klasszika litteratúrának logkitt-nőbb írói: Martekál, Juvenal, Ovid. űk írták meg azon veszedelmes munkákat, melyek genialitá-suknl fogva a legesabitóbbak.

Követék őket az olaszok, a francziák, most szerencsétlenül utánozzák a németek. Volt idő, midőn az angolok sokkal vastagabban és utálatosabban írtak e genre-ban. A spanyolok között, ezt jegyzi meg az irodalomtörténet, csak egyet len író akadt ezen kategóriából. A magyarok közül egyetlen egy lasezív író sem ismer. (Tet-sz.) De ezeket a munkákat, melyeket oly kor-rózó hatással vannak az erkölcsökre, régebben csak választott körökben ismerték, mert drágák voltak, nehezen lehetett hozzájuk férni.

Most e műveket oly potom áron hirdetik az annonce-okban, hogy tekintve a fényes illus-trációkat, önkénytelenül arra a tudatra jön az ember, hogy százezer, száz millió számla kell azokat a kiadóknak elárusítani, s különösen itt Magyarországon elterjeszteni, mert Francziar-szágban ezeket annonecirozni nem szabad, hogy a kiadási költségekhez hozzá jussanak. Ez már-nevezetes kérdés magára az államra nézve. Mert a mig ezzel az érzéki mámorral a mit Hippok-rates „mikrakchilepsziá“-nak nevez, „kis nyavalya tőrésnek“, csak bizonyos választott körű előke-lő uraságok foglalkoztak, ahöz senkinek semmi köze sem volt.

Ha azok, a kiknek semmi egyéb dolguk nincsen, tönkre teszik e noble passiókak va-gyonukat, végezzék hitelezőikkel, ha tönkre te-szik egészségüket azt végezzék orvosukkal, ha tönkre teszik mennyei üdvösségüket, végezzék papjukkal. (Hosszas élénk derűlttség.) De a mi-

lenetei közepett olyan, mint elszáradt ág egy virágtól borított fán... Végre, a mint gondolataiba elmélyedve űl ott, hát nehéz könyesepp görűl ki szeméből... azután ismét kettő... s aztán könyűk borítják el egész arazát... Most Chaido megremeg... egy távoli hangra figyel... szemei tévedezve tekintenek szét... ar-cza halvány lesz, mint a lilium, s könyei reggeli harmatként csillognak rajta... Ez az ő hangja!... Kitzos-át hal-lotta dalolni!... im itt van!... ő az!... igen, ez Kitzos, aranylőt, drágakövektől csillogva, szépen sugározva, mint a haj-nali fény, örömtelten zárva Chaido-t ke-b-lére.

S miként a nyiló virág, mely lassan hervad s halványul el, ha hosszú időn át meg van fosztva a nap élető mele-gétől, egyetlen sugarának rögtöni megje-lenésénél egy percze még feléled, de csakhamar meghajlik szárán s elhal, úgy Chaido is, az elhagyatás fájdalma által megtörve, nem bírt elviselni ennyi gy-nyörézetet s boldogságot, lehajította fejét kedvese vállára s kilehelte lelkét.

II.

A KINC.

M a r i n g o a forrásnál állt; most egy-szerre lesíti szemét, mert Basiliót látja maga felé sietni.

— Elhagynom falunkat Maringo... Elutazom, de csak azért, hogy nem só-kára visszatérjek, hogy megkérjem ke-zedet Maringo... és akkor nem fognak

kor már ez az epilepsis azon osztályra harapodik el, a melynek vagyona tenyerében van, s ezt a vagyont teszi tönkre, mikor azon fiatal emberek, kiknek kapitálisa fejökben van, ezt a kapitális vesztegetik el, ezzel már az egész ország vesztí vagyont s kapitalistát, s ezt megakadályozni csakugyan érdekében áll az államnak. (Élénk helyeslés.) Az érzéki mámortól nem csak rossz családapa lesz az ember, de rossz gazda, rossz kereskedő és rossz katoná. (Élénk tetszés.)

Uraim — így folytatja — én kénytelen vagyok kiemelni azt, hogy a magyar irodalom ennek az erénynek legesekélyebb mértékben volt eddig kultiválva, hogy ezek a dolgok külföldi, különösen bécsi hírlapok útján, azokban is csak annonce-ok s hirdetmények alakjában kerülnek be s így kolportáltak a mi közönségünk között. Ennek megakadályozása módját szeretném, ha valaki megmondaná. Én nem tudom. Rendőrileg erre a kormányt rászabadítani nem lehet.

Én nem találok, más eszközt, mint a melyet Irányi t. barátom beszéde végén ajánlott, hogy maga a közönség álljon első saját erkölcsiségének védelmére; nem kell azon könyveket megvenni, a hol ily nudításokkal teljes darabokat adnak elő, nem kell azt a színpadot meglátogatni, nem kell abba a vendéglőbe elmenni, a hol a botrányokat produkálják. (Élénk helyeslés) s akkor tönkre fognak menni, mihielyt nem akad közönségük.

A mi fiatalsgunkban nem vigyázott a mi erkölcesinkre sem Metternich, sem Reviczky Ádám: azért mégis eltartott. Hogy hogyan tartott el, annak bizonyítéka az, hogy a mi időnkbe nem vlt szó annyi szerencsétlen szereléről, üngyilkosságról s annyi defraudált kasszáról, mint most. (Derűtlenség s tetszés.) Én, t. ház, a magam részéről azon aposztrofálást, mit az én t. barátom intézett a hírlapírókhoz teljes őszinteséggel aláírom s elfogadom. (Tetszés.)

Részemről ügyelni fogok mindenkor, hogy a mi sajtó közlőny hatásköröm alá tartozik, attól a legesekélyebb árnyéka is távol tartassék annak, a mit ő nagyon méltán megrovott, (Általános élénk helyeslés) és hiszem azt, hogy az összes magyar literatúra is meg fogja övni azon becsületet, a mely főbüszkeségét képezte eddig (Élénk helyeslés.) A mi magamat illet, bár nem szoktam semmiféle elismerésekkel díszkedni, de az egyet szabad kimondanom, hogy Toldy Ferencz írta egyszer fölélem azt, hogy meg kell rólam engedni, hogy összes munkáim közt nem találai egy kötetet, a mit leánya kezébe nem lehetne adni. (Általános élénk helyeslés és éljenzés.)

A muzeum tételénél Herman Ottó határozati javaslatot nyújt be, hogy a magyar nemzeti muzeum jelenlegi állapotát egy a képviselőház által kiküldött 9-es bizottság vegye számba s annak végleges szervezetét állapítsa meg. A ház egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot.

A műemlékek tételénél Pogány Pál határozati javaslatot nyújt be, hogy Vajda-Hunyad vára, mint műemlék a vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter felügyelete és intézkedése alá helyeztessék. A ház egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot.

A losonci gimnázium épületének átalakításáról és kibővítéséről szóló tételnél Gyurgyik Gyula kéri az előirányzott, de a pénzügyi bizottság által törölt 4302 forint megszavazni. Szeritovszky hasonló értelemben nyisztilóid elutasítani, mert gazdag leszek... Basilio gazdag lesz!...

— Gazdag! ismétlé Maringo bámuló szemeket vetve rá.

— Ugy van, gazdag!... nagyon gazdag! Hallgass rém: Ma éjjel álomban egy mór jelent meg előttem s megjelölte a helyet, hol gazdag kincse fogok találni... „Eredj, úgy mond, mindig csak előre, hátad napkeletnek fordítva, mindaddig míg egy erdőhöz érsz... ott meg fogod látni egy templom romjait... ennél állapotj meg s ásd fel a földet a beonult oltár alatt... Egy gyémántokkal telt dobozt fogsz találni.

Maringo figyelemmel hallgatta kedvese elbeszélését... Szemei ragyogtak az örömtől.

— Oh! de ime itt jön anyám! kiáltott fel... Isten veled Basilio! s jó szerencsét! s azzal felvette korsóját, mely már rég től telt vízzel s vállára emelve, haza felé indult.

Basilio egyedül maradva, azon gondolkodott, ha vajjon nem rosszul cselekedett-e, hogy elbeszélte álmát. Eszébe jutott, hogy sokszor baj származott már abból, ha ilyenmí titkos felfedezéseket előre kifecsegték ez illetők. E gondolat egy ideig igen nyugtalanította, de végre aztán nem foglalkozott többé vele. Másnap reggel mindjárt áruba bocsátotta ősei hájlékát potom áron elcsalta csakhamar, s e pénzzel zsebében elindult az álmodott kincs felkeresésére.

(Folyt. köv.)

latkozik. Kantz és Trefort felszólalásai után a ház a pénzügyi bizottság javaslatát fogadta el. Ezzel a függőben hagyott tételek kivételével, a vallás- és közoktatási költségvetés elintéztett. Ezután vita nélkül elfogadtattott a Szeged és Új-Szeged egyesítéséről szóló törvényjavaslat.

A bécsi lovagjátékok.

Az apr. 17-dikére kitűzött első előadás egész nap izgalomban tartotta az egész várost. Az udvari vár környékét óriás néptömeg állta körül, mely kora reggel óta bámulatos kitartással várakozott az érkező főurakra.

Az első előadás a legfényesebben sikerült, a nézőtér legutolsó zuga is megtelt, bár a belépti jegyek ára az többi napokban mesés összegekre emelkedett.

A vendégek 7 órakor kezdtek gyűlkezni; mindenki bálí rubában jelent meg, férfiak mint nők. Fél nyolcz órakor már ugy tele volt a nézőtér, hogy a később jövőknek csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett helyet szorítani. A közönség az első nap a társadalom legelőbb köréből telt ki. A Bécsben élő főnemesség s a pénzügyi tagjai teljes számmal jelenvoltak. A jegyek elárúsításánál, főleg pedig a helyek kiosztásánál nagy tekintettel voltak ezekre, annyival inkább, mert a nézőtér kedvezőtlen fekvése következtében csak az első sorokból lehetett jól látni.

Az udvar pontban 8 órakor jelent meg. Ott voltak a király, a királyné, a trónörökös, a Bécsben időző főherczegek kettőnek (Vilmos és Jenő főherczegek) kivételével, kik szereplők lévén az ünnepélyen, az udvari páholyban nem mutatkoztak. Az udvari páholyban voltak továbbá Koburg herczeg nejével, a cumberlandi herczeg, a hannoverai trónörökös stb.

A mutatványok az udvar megérkeztekor azonnal megkezdődtek. 1. pontja volt a programnak a nagy felvonulás, melyben valamenyny szereplő részt vett. A menet élén d'Harnoncourt gr. léptetett mint császári herold. Az utána jövő két főcsoport a szarvasvadászat és a zergevadászat vezetői gr. Brenner és gr. Wilczek voltak; a solym-vadászok következő csoportját Jenő főherczeg vezette. E csoport állt 12 urhölgyből és 12 urból löháton, és 6 más urhölgyből, kiknek lovaik apródok vezették.

Következett a vadászkoeci, melyben 8 hölgyült. E szám a színek és a díszítés különös élnkségénél fogva imposans benyomást tett.

A vaddisznó vadászatot Thurn Taxis herczeg, a medvevadászatot Württemberg herczeg vezette. Ez utóbbi csoporthoz 2 kétélvos és 2 négylovas vadzállító koci csatlakozott.

A bevonulás Dopplernak külön ez alkalomra szerzett indulókész hangjai mellett történt, s a legnagyobb szabátossággal folyt le. A csoportok elrendezkedvén, a császári páholylyal szemközt az egész arenát elfoglalva álltak meg, s aztán adott jelle egyszerre üdvözölték a császárt. A közönség o perezhben felállt helyeiről, s riadó hoch kiáltásokban tört ki. Az udvari páholyban levők szintén felállottak, s a császár katonásan vizsnoztta a szereplők üdvözlését.

A kivonulás hasonló szabátossággal történt, s ezután kezdődtek rövid időközökben a többi mutatványok. 2. pont volt a solymvadászok lovaglása. Ebben 12 hölgy és 12 férfi vett részt, valamennyien főúri családok tagjai. A mutatványok a legnagyobb praeciziával vitettek végbe. 3. pont. 24 lovas iskolalovaglása. Ezek szintén valamennyien főúrak voltak, közülük több ismeretes rossz lovagló. A mutatvány azonban annyira sikerült, hogy az uralkodó elismerését fejezte ki a szereplők által harmadfél hét alatt tett haladás iránt. 4. pont. A heroldok quadrille-je. Ebben lovagok s az u. n. harezosok és vadászok vettek részt. Ez utóbbiak a magyar testőrökből s egyes huszár és dsidászerzedek alísteiből rendeltettek ide. A művészigleg kivitt quadrille figurák nagy tetszéssel találkoztak. — Következtek ezután a kocsikkal tett mutatványok. 5. pont. Nyolcz két lovas koci vonult be, bámulatos fordulatosak hajtva végre az aránylag szűk téren. 6. pont. Még nagyobb volt az effektus e pontnál, melyben 4 négylovas koci vitt végbe vakmerő mutatványokat. E két darabot maga gróf Török a főrendező vezette. 7. pont. Vadász-lovaglás, ebben 16 férfi lovas vett részt.

Végül a bevonulást még egyszer bemutatták, s a mutatványok zárpontja ugyanaz volt, mint a kezdő.

A hölgyek löháton, ódon csillogó jelmezekben bájolóak voltak. Érdekes látványt nyújtott a császári páholy alatti emelvény, a hol a hölgyek, midőn nem szerepeltek, jelmezben gyűltek össze. — A lovagok imposans benyomást nyújtottak. — A jelmezeken főmérdek ékszer és arany ezüst csillogott. — A működők kivétel nélkül családi ódon ékszereiket viselték. A löszerszámok pompája méltó volt a jelmezekhez.

A közönség minden szám után zajos tetszésnyilatkozatokban és tapsban tört ki.

Az előadás fél 11 órakor ért véget.

A MIKÓ-TANODA.

Sepsi-Szentgyörgy, 1880. apr. 20.

„Audi, vide, tace, si vis manere in pace“: azt tartja a latin közmondás. És én még sem követem. Szólok, mert Háromszéknek egy nagy áldozatokkal felállított és egy halhatatlan emlékü hazafi áldott nevét viselő tanodája élete, jövőre forg kérdésben: — a „Mikó-tanoda.“ Talán a kitűsö illem hallgatást parancsolna még most pár nappal a tanoda felejtethetlen emlékü igazgató-tanára szomorú halála után. Minthogy azonban maga a tanodai előjáróság is megtette már a szükséges lépéseket a megtrílt tanári, illetőleg igazgatói állomás betöltése tárgyában: annál fogva boldogult igazgatónk elhunytá fölött szomorú lélekkel bár, napirendre térhetünk s itt a nyilvánosság útján beszélhetünk, értekezhetünk teendőinkről a nélkül, hogy indiskret dologt követnénk el.

A tanodai előjáróság, mint mondtam, az igazgatótanácsnál megtette a szükséges lépéseket az igazgató-tanári szék betöltése érdekében. Igen helyesen. A kertületi közgyűlés küszöbön van s a candidatióknak minél előbb meg kell történnie. Csakhogy az előjáróság szokásos székével ismét eleven szemet akar gyújtani a maga fejére. Kandidációt kér a classica literaturai tanszékre, mely egyszersmind az igazgatói teendőkkel is össze lesz kötve. Holott épen ezt nem kellett volna tennie. Ezen előjárás által nehezen megoldható dilemmába akarja a tanodát ejteni. Kiváni ugyanis a classicus nyelvek kvalifált tanárt s feltételezni, hogy az egyszersmind administratív-képes ember is lesz. Pedig a tapasztalat egészen az ellenkezőről tesz tanúságot. Lehet valaki szaktudománya terén kifogástalan a nélkül, hogy hajlamai volnának az igazgatásra és megfordítva. Mitűn azonban az előjáróság összekötötte ezt a két dolgot: elvállalja az is, a ki különben más viszonyok között meg sem gondolta volna. Így állván a dolgok, hiszem, hogy az előjáróság feladja merev ragaszkodását eléggé nem helytelennithető álláspontjához. Be fogja látni, hogy a classica literatúrával nem szűletik egyszerre az igazgatási talentum. Boldogult igazgatónknl szerencsésen egyesítve volt a kettő; de még egyszer megkísérteni s csupán a véletlenre bízni. Kissé több volna a tapintatlanságnál.

Nekünk tehát mindenekelőtt tanár kell és pedig, miután a „Mikó-tanoda“ vagyoni állapota napról-napra javul, nem egy, hanem legalább is három rendes tanárra van szükségünk. Erre nézve a közvélemény már eddig is meglehetősen erős nyilatkozatokkal állott szembe az előjáróságnak, ma pedig fel sem teszi többé, hogy a gondnokai kar a 22 éven át folytatott gyakorlatával föl ne hagyjon. Összes magyar hazánkban egyedül, példátlanul állott S.-Szentgyörgy, hol kezdettől fogva a mai napig egyetlen rendes tanárral tengődöttünk. Eddig talán menthető volt ez az állapot, de tovább így maradni bűn lenne. Ma már maga az állam is megköveteli a tanári székek rendszeresítését: miért kell tehát nekünk a közvélemény, a szükség, a helyzetparancsolta viszonyok s állami követelmények dacára továbbra is így tengődnünk? Jelenleg van a tanodának 3 segédtanára és két tanítója a szaktanítókön kívül. Miért ne lehetne redukálni legalább egygyel a létszámot úgy, hogy a megválasztandó tanárral együtt legalább három tanári állomás rendszeresíttessék a többiek mellett ezer-ezer forint évi fizetéssel? Erre nézve egy véleményen van velem mindenki, a ki a tanoda ügyét szívén hordozza, egy véleményen van az előjáróságnak melyekben gondolkodó része s azok között maga mlts Székely Gergely főgondnok úr is. Csak egyesült akarat kell hozzá s tanodánk a folytonos experimentumoktól meg lesz kímélve.

A mi már most az igazgatást illeti, megvallom, nem vagyok egy nézetem azokkal, a kik egy ember kezébe kívánják letenni állandóan, e terhes és nagy felelősséggel járó hivatalt. Hivatkozhatnám a mult idők tanúságára, emberi gyengeségeinkre, melyek mind mellettem bizonyítanak; — de „exempla sunt odiosa“, — és csupán erélyi ref. tanodáink eddigi gyakorlatára utalok. Mindentűk, a hol az igazgatók és tanvezetők évenként váltakoznak, az adminisztráció biztosabb, könnyebb s a mi fő dolog: a vagyónkezelés kevesebb veszélylyel jár. Igen figyelemreméltó körülmény annak megítélésénél, hogy vajjon az állandó vagy a váltakozó adminisztrív hivatal vezet-e inkább ezélhoz a tanodáknál. Részemről perezig sem habozok kimondani, hogy csupán a felőlősség egyetemlegességénél fogva is változtatni kell a tanodai igazgatókat.

Tehát a klassika literatura tanára, ha egyelőre megbízatnék is az igazgatói teendőkkel, nem volna egyszersmind állandóan igazgatója a „Mikó-tanodának.“

A fentebb említett három tanári állomás rendszeresítésénél korántsem kívánom én, hogy a már ténylegesen s évek óta működő segéd-tanárok mellőztessenek; nem szeretném, ha felszólalásomból ilyesvalamit olvasna ki valaki. Csupán azt kívánom, a mit a közvélemény, hogy végre-valahára rendszeresíttessenek. A többi a választás dolga. De másfelől azt is megvárom,

hogy a megválasztandó tanárok nem csupán szakképzett, de társadalmi qualificatiója embersek legyenek. Ha Enyeden például elég csak szaktudónak lenni, nálunk nem elég. Az itteni élénk társadalmi élet tevékeny tanárt óhajt, ki tudjon hűvvel lelkesülni és tenni, mikor arra szükség van. Végül nem tehetem, hogy az áll. igazgatótanács és a communitas figyelmét fel ne hívjam az előjáróság azon tagjaira, kik talán ösdi természetüknél fogva nemesak maguk ellen zúdítták a közvélemény haragját, de egyszersmind a székelység ezen kincsét, a „Mikó-Tanoda“-dát is veszélynek tennék ki.

„Dixi et salvavi animam mean!“

Cs. B.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Új könyvek.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestén, újabban megjelentek:

Olcso könyvtár. Szerkeszti Gyulai Pál.

93. füzet. Kártigám. Regény. Irta Mészáros Ignác. Ötödik kiadás. Bevezetéssel és jegyzetekkel Heinrich Gusztávtól. Fűzve 80 kr.

94. füzet. Amerikai nők. Rajzok és beszédek. Angolból fordította György Aladár. Fűzve 40 kr.

95. füzet. Kölesey Ferencz versei. Ötödik kiadás. Fűzve 60 kr.

96. füzet. A szegény viltshírei lelkész naplójából. Beszély. Irta Zsechokke Henrik. Németből fordította Sz. M. Fűzve 20 kr.

97. füzet. Aristophanes. Irta Kont Ignác. Fűzve 30 kr.

98. füzet. Apépi király. Elbeszélés. Irta Cherbuliez Viktor. Fordította Berényi László. Fűzve 30 kr.

99. füzet. Bankár és báró. Szomorujáték három felvonásban. Irta Hugó Károly. Fűzve 20 kr.

100. füzet. Történeti rajzok. Irta Szilágyi Sándor. Fűzve 60 kr.

101. füzet. A magyar közoktatás és köznevelődés némely főbb kérdéseiről. Csengery Antal-tól. Fűzve 50 kr.

Bartók Lajos. A legszebb. Vigjáték 3 felvonásban. Fűzve 1 ft.

Cserszilvász Ákos. A vadászat mestere. Önképző gyakorlati útmutatás a vadászat kedvelői számára, vagyis rövid foglalatja mindazon elméleti szabályoknak, melyek megtanulása s megtartása mellett a vadászatot bárki a siker gyönyörével gyakorolhatja. Harmadik, átdolgozott és bővített kiadás. Fűzve 80 kr.

Csik Gergely. Elbeszélések. Fűzve 2 ft. Tartalma: Gombos úr válopőre. — A végrehajtó. — A félelmes szomszéd. — A 233-dik szám. — A kis Viola. — Hervadt koszorú. — Maláta úr karácsonyfája. — Vasúti történetek. — A betegápoló. — Zavaros történet. — Az új lakó titka. — Az aranyhaj. — A báró és bankár Palotán. — Kisvárosi pletyka.

Grenville C. E. Murray. A jelenkori oroszok. Angolból fordította Csurgó György. Fűzve 1 ft 40 kr.

Tartalma: Egy földesúr a sok közül. — Egy felszabadult falú. — Egy közösen dolgozó falú. — A mértékletesség kérdése. — Az útezőn. — A briskaestartin huszárok. — Egy győzelmes tábornok. — Egy szerencsés kereskedő. — Biróságok. — Hamis bankjegyek. — A fehér papság. — A jekáterinoszlavi daimoniakusok. — Egy könyvtáros és kiadó. — Hírlapok és folyóiratok. — Lakodalmi szokások. — Szerzetesek és apácák. — Társadalom. — Lengyelország kormányzata. — Rendjelek. — Utazás. — A ezár. — Goresakov kórlátok. — A turkesztáni hódítások. — A turkesztáni néptörzsek. — Szibéria. Az úton. — Szibéria. A szabad gyarmatok és bányák. — Jótékony intézetek. — Iskolák. Katona-akadémiák és egyetemek. — Politikai ügynökök. Nők. — Politikai ügynökök. Férfiak. — Ángol gyarmatosok Oroszországban. — Francziák Oroszországban. — Diplomácia. — A jövő.

Verne Gyula. A tízenöt éves kapitány. Francziából Szász Károly. Képekkel. Fűzve 1 forint 80 kr.

Árvizkönyv. Szeged javára. Kiadta a Kisfaludy-Társaság. Írták a társaság tagjai. Szerkesztette Szász Károly. Fűzve 4 ft. Diszkórtésben 5 ft.

Tartalma: Abonyi Lajos. Az ujjas mándli. (Elbeszélés.) — Arany János. Tengeri-hántás. (Balada.) — Ábrányi Kornél, ifjabb. A szerelemnek hervadása már az. — Bachat Dániel. Hazai tót költőkből: 1. A katona-dalokból (Botto János). 2. Kakukjóslat (Csajak János). — Balázs Sándor. Egy kedves vendég. — Bartalus István. Ganefka úr tíz forintos zongora-leczkél. — Bethly Zsolt. Mária Terézia kora és a magyar nemzeti művelődés. — Csiky Gergely. Tedd kötelességedet! (Drámai epizód, Coppée után.) — Dalmady Győző. Neve napján. — Dobsa Lajos. I. István király. (Eredeti tragédia, 5 felvonásban) — Dux Adolf. A csuda-színház. — Frankenburg Adolf. Valami az álarcokról (Egy utazó remete naplójából.) — Greguss Ágost. Az érdekesről. — Győry Vilmos. Portugali népro-

mánczok: 1. A Catherineta hajóról. 2. Alberto gróf. 3. A partvidéki menyasszony. — Gyulai Pál. A szolgáló lány. — Hadzsics Antal. A végzet. (Szerb népmese.) — Henszlmann Imre. A domborművek az ó-korban. — Hunfalvy Pál. Finn népmesék: 1. A bárány-felhő. 2. Az igazság és hamisság. — Imre Sándor. Beniczky Péter és közmondásai. — Jókai Mór. „Ne bántsd a magyart!“ drámai költemény. — Keleti Gusztáv. A ezimkép rajza. Apró élmények, mely benyomások. — Kovács Pál. Farkas van a veremben. (Falusi történet.) — Lévy József. A mützák bosszúja. — Luács Mór. Emlékezéseim. Bevezetés. — Pulszky Ferencz. Az 1847-iki országyűlés főbb alakjai. — Szabó István. Epigrammok a görög anthológiából: Romba dőlvt városok, Sirversek. — Szász Béla. „Tout comprendre, c'est tout pardonner.“ — Szász Károly. Három szó. — Milton (Részletek egy nagyobb tanulmányából): 1. A négy előhang. 2. Ádám és Éva reggeli imája. 3. A Milton ördögei. 4. A visszanyert paradicsom. — Szemere Miklós. A szerelmes bölcsész. — Széchen Antal gróf. I. Sándor orosz ezár. (Metterinch után.) — Szilágyi Áron. Régi szegény logények. — Szltes Dániel. Sonettek (I—V.) Epigrammok (I—V.) — Tarkányi Béla. Árvi képek: 1. A menyasszony imakönyve. 2. A bölcső. — Tolnai Lajos. Erdőben. — Tóth Lőrincz. Régi versek az asztal-fiókból: 1. Epigrammok, Xeniai (I—XIV.) 2. A karolyfűrdő tenyvesben (I—III.) 3. Egy aggnőhöz. — Vadnai Károly. Az ezüst kereszt. (Elbeszélés.) — Vulcanu József. István vajda és anyja. (Bomán ballada, Bolintianu Demetertől.) — Zichy Antal. Gróf Széchenyi István, mint aesthetikus. — Zichy Géza gróf. Rege a könynyelmi királyról és féltékeny feleségéről.

A m. tud. akadémia (III.) mathem. és természettudományi szakosztálya Sztoczek József elnöklete alatt ma ülést tartott, melynek első tárgyat Böckh János levelező tag székelgálól felolvasása képezte; ki megválasztatását megköszönte „Adatok a Mecek hegység és dombvidéke jurakorszaki lerakódásainak ismeretéhez“ című értekezését olvasta föl. Ezután Than Károly r. t. a városligeti artzi kút hévforrásának chemikai elemzéséről értekezett. A meghatározások Bruner módszerei szerint, gonddal történtek. Összehasonlítva a forrás vizét a margiszigetével s kideríti, hogy a két forrás vegytani jelleme főbb vonásaiban hasonló. A víz a nem alkalikus szénsavas hévizek közé sorolható, esekély kéntartalommal. A karlsbadi Sprudel vízéhez csak hőmérsék tekintetében hasonlítható, ez 73-8, amaz 73,92 R. fok. A karlsbadi Sprudel az alkalikus sós hévizek közé tartozik. Klein Gyula polytech. tanár mint vendég az akadémia (robinia) közelebbi megismerésére vonatkozó adatokat adja elő, érdekesen illusztrálva számos virág, virágrész és falel gyűjteménnyel. Végül Hlgyes Endre kolozsvári egyetemi tanárnak „Az associált akaratlan szemmozgások ideg mechanizmusáról vagyis a szemizom reflex összefüggéséről a 12 ampulla idegvéggegel“ című rövid értekezését mutatta be Balogh K. r. t. és ezzel az ülést véget ért.

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— **Egyetemünk** a budapesti egyetem övszásas ujjalakításának május 13-án tartandó ünnepélyén küldöttség által fogja képét viseltetni. A küldöttség Dr. Brassai Samuel e. i. Magnitkus Rector vezetése alatt a négy kar dekanájából: Dr. Jenői Victorból, Dr. Ajtai Sándorból, Szász Bélából és Dr. Fabányi Rudólból s acsatlakozó tanárokból fog állani, kik az egyetem üdvözlő iratát, díszes kiállításban nyújtandják át az ünnepélyes ülésen a budapesti egyetem Rectorának.

— **Színház.** Tegnap Kassai Vidor jutalomjátékára nem ment, de csodált a közönség, a nézőtér zsúfolva volt, s igen sokan szerettek volna még bejutni, de nem volt több hely. Kassai ki is tett magáért. A kórista magánjeleneében negyedórásig folytonos derűtségben tartotta a közönséget, genialis ríktönzései nagy tetszésben részesültek. Kezétgyébe eső pályatársait tréfásan produkálta, Molnár György fatális alpathoszában, Szentgyörgyi rugzótt szerep nem tudásában, Szombathelyi idegeskedő operettotemperamentumában, Várad Miklós felszeg szerelmi danájában, Német töttyögő alakban, Gabányi kappan-nátában stb. lett sikerűten bemutattva. A Boeaccio 1-ső és 3-ik felvonásában Pálma illka asszony hódította magához még ellenségeit is, kedély volt mindvégig, énekét megéjtázták sokszor. Taps volt elég, kihívás bőven.

— **Erdélyi Marietta** k. a. dacára a budapesti sajtó előleges álmélkodásának, sokkal kitartóbbnak és bátrabbnak mutatja magát, semmint mi kolossváriak is sejtthetők. Mindennapra kezd válni az északsarki, afrikai stb. expeditió, s az efféle jelentéseket a közönség egyszersint tudomásul veszi. De hogy Magyarországon egy nő, egy kisasszony, ki szép is, kittingő énekes is, s z i n i g a z g a t ó s á g r a vállalkozzék: ez mégis inkább minden expeditiónál. És Erdélyi Marietta a. a. megteette, s így mi csak sikert kívánhatunk

kittűzött ezéjához, s fűdvőzöljűk, mint a Szabadkai színházulat igazgatóját, mire az engedélyt közelebről már megkapta.

— **(Beküldetett.)** Interpellatio a sétatér-egylet elnökéhez. Van-e tudomása a t. Elnök urnak arról, hogy márcz. 21-ke óta megnyílt a tavasz s hogy a sétatéri fűzfák már annyira ki-zöldültek, hogy ma-holnap már alig lehet róluk tilinkónak való ágat metszeni? S van-e tudomása, hogy a sétatér összes személyzete minde mellett ma is alszik, mint a medve barlangjában, s kisujját sem mozdítja a sétatéri teendő végzésében — s ha van: szándékszik-e legalább a jövő őszre kitűrőlni szeméből a téli álmat? Szíves választ kér egy mindennapos sétatáló.

Hazai hírek.

— **Műkedvelői előadás.** Sz.-Udvarhelyi f. hó 10-dikén egy műkedvelőkből alakult társaság jótékonyezéln színi-előadást tartott. Előadta Liliomfi Szigligetől, és Justus egy felvonásos bohózatát. „A phrenologot.” A jó ezéla készséggel közreműködtek: özv. Korondi Mózesné önsza, Madarász Véri, Szakács Ottília, Kis Emma, János Coradilla, Bolint Bert, Raisz Ida és Weigel Adél kánisszonyok; Solyomosi Endre, Konez Armin, Gyertyánffy Gábor, Kis Gergely, Benkő Gyula, Farkas Károly és Felegyvázi Antal urak. Tankovich Gyula úr a festeni valókat volt szíves elkészíteni, özv. Korondiné önsza és Kis Gergely úr pedig még a rendezés körül is megtevétk mindazt, mi a szép sikert biztosította. E buzgó közreműködők őrizték meg emlékül a segélyzett hitközség és iskola halálját s köszönetét. A bevétel 148 frt 50 kr volt, a kiadás pedig 83 frt 57 kr. tiszta jövedelem: 64 frt 93 kr, ezt a ref. collegiumi kulissza-alapból 70 frtra kipótolva — 35 frtot a sz.-udvarhelyi ref. leányiskola részére (a 3-ik tanítói állomás alapjához) t. Zajzon Ferencz lelkész úr nyugtatványozta, 35 frt pedig t. Karácson István úrnak küldetett, mint a sz.-kereszturi ref. hitközség lelkészének, az építendő paplak költségeinek némi fedezésére. Köszönettel jegyzem ide, hogy Pálfi Károly úr 50 kr ajándékozott az előadás jövedelmének növelése végett. Sz.-Udvarhelyt, ápril. 18 1880. Günezi Lajos mint a r. b. tagja és pénzkészelője.

— **A sz.-udvarhelyi jótékony nőegyletnek** f. hó 18-dikára egybehívott évi közgyűlése, a tagoknak szabályszerű számban meg nem jelenése miatt nem tartathatván meg: f. év május 2-dikán d. u. 3 órakor, a város háza nagy termében fog megtartatni. Az alapszabályok értelmében e gyűlés a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül, érvényesen fog határozatokat hozni. — Sz.-Udvarhelyt, 1880. április 18-dikán. A választmány megbízásából Váro F. jegyző.

— **Megették a sertések.** Mint a „Szabadkai Ellenőr” írja, Adán (Bács megyében) a napokban borzasztó eset történt. Ötveneg éves kis gyermeket alacsony bölcseben aludni hagytak a szülők s míg ők a szomszéd ablakai alatt vigan diványoztak, addig saját kóborló sertésük berontott a szobába s a szegény ártatlant teljesen megetté; alig találtak elhullott vért és fél koponyát. E rettenetes csapás óta az anya halálisan beteg.

— **Macskazene.** Dr. Sikort, kit azzal vádolnak, hogy a győri kivégzésnél történt szíves eseményt főleg ő idézte elő, a győri tanulóifjúság egy része a nagyobb néptömeg tegnapelőtt éjjel macskazenével tisztelte meg. A tünnetes elő nagy mérvet öltött, hogy a tömeg szétoszlására katonaságot kellett hivatni, s az orvos lakása előtt egész éjjel őrség volt. Komoly összetűzközésre különben nem került a dolog.

— **Pécs város jubilauma.** Pécs város vasárnap ünnepelte meg százados évfordulóját annak, hogy Mária Terézia királynő 1780. január hó 21-én szabad királyi várossá emelte. A város tanácsa e ezéla nagyszerű néptüneményt rendezett, melyen nagy hordókat állítottak csapra és egész ökröket stíttettek. Ezenkívül egyes egyetek és az egyház-káptalan különböző módon emelték az ünnepélyt. A Mecek hogy tüvében, a Tettyén a lövész-társulat rendezett nagy díjlövészetet, este pedig a híres pécsi dalárdák énekelt a Széchenyi-téren általános kivilágítás mellett, mely alkalommal az agg székességi ház négy tornyán görög és bengáli tűzeket gyújtottak.

— **Magyar zarándokok Leo pápánál.** A katolikus népek mindenike köréből tisztelegtek már nagyobb számu zarándok-társaságok XIII. Leo pápánál. E példát követve, Magyarországból is meg nagyobb zarándokcsapat Rómába. A zarándokok tegnap reggel indultak a déli vasúttal Budapestről; Feléért és Kanizsán a vidéki tagok csatlakoznak hozzájuk, s a társaság Triesztben, Velencén a Felső-Olaszországon át május 4-én érkezik Rómába, hol már be van jelentve, s május 6-án fog Leo pápa által ünnepélyes kihallgatásan fogadtatni. Minthogy Leo pápa volt az összes idegen uralkodók közt a legelső, a ki a szegedi inségek javára 5000 franknyi adományt küldött, a figyelmet a zarándokok azzal viszonozzák, hogy ugyanoly összegű péterfillért adnak át neki. A

magyar zarándokok társasága búsnál több tagból áll; egy részük az egyházi rendből való, a többiek ügyvédek, orvosok, birtokosok. Scheffer Antal országgyűlési képviselő is velük útazik.

— **A Toldy-ak síremlékét** a kerepesi temetőben Horváth Mihály történészünk sír-boltja közelében tegnap délután állították fel. A munkát ezzel bevégzettnek tekinthető. A síremlék fehér olasz márványból készült, s egyike a kerepesi temető legszebb monumentumainak. Felső részén, vörösmárvány alapon van a Huszár Adolf által készített terv szerint Toldy Ferenc dombor művét profítja. Az alsó részen vörösmárványba metszve a következő felírás:

TOLDY FERENCZNEK
MEGALAPÍTÓJÁNAK
EMELTE A
KISFALUDY-TÁRSASÁG.

A leleplezési ünnepély, melyet a Kisfaludy-társaság nagy fénnel fog rendezni, május 2-án tartatik, mely alkalommal Gyulai Pál fog tartani emlékbeszédet.

— **Együtt éltek, együtt haltak.** A fővárosi társasági fogók ki kedélyéről széles körben ismert Coppin József, nyugalmazott közűs hadseregbeli vezérőrnagy és nejeének halál esete nagy szenzációt kelt. Az eset valóban rendkívüli. Coppin a mult hét elején, valami, meghűlés következtében szerzett bajáért operálni kellett. Az operációt végre is hajtották, s a beteg napról napra rosszabul lett. Tegnap este 9 órakor neje, — ki szintén gyengélkedő volt — ágyában fekvő férjéhez ment lefekvés előtt tőle búcsút veendő, kezét nyújtott neki, — s abban a pillanatban hallva rogyott össze. A remület s a fájdalom a különben is beteg emberen annyira erőt vett, hgy egy segélykiáltás után, rögtön meghalt. A segélyre sietők két holttestet találtak, a nő végig terültve a padozaton, a férfi pedig, arezán még a remület erős kifejezésével az ágyon.

— **(Új államjegyek.)** A B. K. szerint valamint a bankjegyek, szintugy az államjegyek is ujra fognak nyomtatni. Az ujjon nyomtatandó államjegyek egyik oldalukon magyar, a másikon pedig német szöveggel fognak birni, míg a ezimer helyébe a Felsőnek arezképe fog alkalmaztatni oly alakban, a mint az az érezipénze-ken is látható.

— **A kis Kozarek.** Nemrég Nyitrán több gyerek „akasztósdiát” játszott. A törvényszék a gonosztevéit akasztófára ítélte, s így látszik, statárium is volt hirdelve, mert a kivégzés rögtön következett. A szegény bűnös székre állították, a kis Kozarek ráharkolt a nyakára egy létrára kötött köteleket, az apró hóhérasok pedig gyermeki tudatlanságukban kirántották az elítélt alól a széket. Szerencsére előtáppantak a szülők s megemelték a kétségbeesetten vergődő akasztottat. Ha így nem kedvez a szerencse, bizony a kis Kozareknek jobban sikerült volna a műtétel, mint a nagyinak Győrött.

Vegyes hírek.

— **Vasút a Vezuvra.** E hó 13-án tettek első próbamenetet a vezuvi vasúton. E me- netről annak egyik részese a következőket írja: Félitkenkétörök hagytuk el Nápolyt s egy órával később megérkeztünk a vulkáni figyelőtoronyhoz. Innen a kiigazított úton tovább haladtunk s elértünk a Vezuv-indóházhoz, hol kitűnő hűsítő déligyümölcsökből álló gazdag menu várt a chaoticus látványok között. Minden lépésnél a tűz közelségét éreztük itt. Toasztiroztuk a vállalat merész vezetőjére s a nagyszerű eredményre, melyet elértünk. 3 órakor ismét a kocsi-ba szálltunk s 10 percczel később minden rázkódás, lökés nélkül s részemről hozzá teszem, legkisebb aggály nélkül a kup csusára értünk. Ez emelkedés alatt, mely több ponton 65 centiméterre rugott méterenkint, nagyszerű kilátásban gyönyörködöttünk, melyet a csodaszép nápolyi öböl, a város és a szebbnél szebb villák, ragyogva a napfényben, nyújtottak. Az utolsó munkálátokat már bevégezték, minnek folytán a pálya ünnepélyes megnyitása a legnagyobb valószínűséggel május 1-én lesz.

— **A szentpétervári téli palota** elleni merénylet elkövetőit felföldözték. A mit az orosz titkos rendőrségnek az erélyes kutatások daczára nem sikerült elérni, az a becsületes, jó finn gárda katonák előtt, a kiknek egy része a katasztrófa alatt az őrszobában volt, rég nem titok többé. A derék finn gárdisták egész biztosan tudják, hogy az iktóztató robbanás mestere egy káplár volt, ő idézte elő a rombolást és pedig a következő módon: Az őrszobában van egy szíltanya képe előtt egy mécs. Az őrség fejenkint néhány krajczárnyi adót vet ki a mécsolaj beszerzésére s így 30 rubelt gyűjtött össze a világosság fenntartására, a mi évekig is eltartana. Ekkor jött a káplárnak amaz ötlete, hogy a fő- lölségből az őrség számára teakazánt szerezzen. Híven bevezette a kiadást a könyvbé. De ekkor a legénység közt nagy zúgolódás támadt, hogy az isten anyjának szentelt pénz ily profán ezéla használatot. Az explosió nem a nihilisták műve volt tehát, hanem a profanálás büntetése. A szegény káplár maga is életét vesztette a katasztrófában... jele, hogy búnsos volt... Ennélfogva a szentpétervári titkos rendőrség minden további fíradozástól megkímélheti magát.

— **Billiárdverseny.** Párisból a követ-

kezőket írják e lapokban már jelzett nagy billiárd versenyről. Nagy számu és díszes közönség nézte a versenyt, melyre a belépti jegyek elég drágák voltak. A helyárak 20, 10 és 5 frankot tettek. A nyerő jutalma 5000 frank volt. A kitzdelem öt estén át folyt, s a két versenytárs ügyesség, erő és kitartás tekintetében csakugyan a legnagyobbszerűt művelte; a mi a billiárdjáték terén eddig előfordult. A verseny főbb feltételei voltak: öt egymást követő estén 4000 karambolt, 50 seriesben, és egy este legfőlebb 800-at kell csinálni. Mihelyt a játész 800 pontot csinált a nélkül, hogy seriesét bevégezte volna, a játész félbeszakították. Másnap este a pályabírák a labdákat ugyanazon állásba helyezik, melyben a játész félbeszakították s az illető folytat-hatja seriesét. Az a játész, a ki felmaradt ellenfele mögött, egy este 800 karambolnál többet is csinálhat, míg ellenfelét utól nem éri. Győztes a versenyben a francia Vignaux maradt, ki az ötödik este elérte a 4000 pontot, míg Slosson csak 3110-re vitte. Átlag egy series Vignauxnál 80, Slossonnál 61 karambolt tett; a legnagyobb seriesek voltak 1531, 800, 651, 422 a nyerő, és 1103, 329, 237 a vesztes fél részéről.

— **Galicziai rablóbanda Magyarországon.** Galicziában Magyarországra határához közel eső Visnye Vosoeko nevű községben f. hó 8-án virradóra borzasztó rablógilykosság követtezett el. — Vereczke völgyi Pondzuly Iván 6 tagból álló rablóbandát alakítván, a kérdéses éjszakán és helyen Goldreich Herezal lakásán megjelent, s pálinkaivás trüfgye alatt annak szobájába hatolt, a hol összesen 13 egyén aludt. Ezekre rohantak és baltákkal, késekkel, vasvil-lakkal és botokkal iszonyu mérszárlást vittek végbe ellenük. A 13-ból egy menekült, 6 azonban, 1 harmad nap meghalt, s 3 súlyos, 2 pedig könnyű testi sértést szenvedett. A tettesek a galicziai csendőrség által Nieder József alsó vereczkei kir. járásbírósi büntető közrehatása mellett előgattak, s egyelőre az alsó vereczkei kir. bíróságszék előtt elzártak. A beregszászi kir. ügyészség intézkedett, hogy a rablóbanda a központi fogházba szállítsassék, s egyidejűleg a sambori cs. kir. járásbírósi fog a iránt megkeres-teték, hogy a felvett boneyjegyzőkönyvek s egyéb adatokat a beregszászi törvényszékhez tegy- at, a mennyiben ez az illetékes bíróság fog a vádlottak felett itélni.

— **Oroszország és a közép-ázsiai népek** a legutóbbi tíz évben. Ily című értekezést olvasott föl Vámbéry e hó 16-án Londonban, a „Society of Arts” gyűlésében. Vámbéry kifejtette, hogy családok, a kik azt hitték, hogy Oroszország terjesztője lesz a nyugati civilizációnak a közép-ázsiai népek közt. Az igaz, hogy a közép-ázsiai kánaságokban megszünt az örökös vérontás és zavargás. Ennél azonban nem tettek többet az oroszok, és ezt is csak azért tették, hogy annál könnyebben kizsákmányolhas-sák azokat a népeket. A meghódított kánaságokból teljesen kizárták az oroszok a velük ver-senyző kereskedőket, saját áruikkal pedig tönkre tették a benszülöttek házi iparát. Erköcsi te-kintetben sem javították az oroszok a meghódi-tott mohamedán népeket, sőt inkább folyton rontják őket. Az oroszok megjelenése óta nagy tért hódított a népek közt az iszákosság és a kártya, a melyet „orosz korán”-nak neveztek el. Sokan azt hitték, hogy az oroszok véget fognak vetni a rabszolga-kereskedésnek, de ez a remény is hiunak bizonyult. Végül azon óhajátását feje-zí ki Vámbéry, hogy egyszer-mindenkorra vet-tessék határ az oroszok igazolatlan nagyravágyá-sának, és hogy Anglia vegye át az árja népek vezetését, mert Anglia azt a hirt érdemelte ki Európában, hogy előhaladt a kultúrának, szereti az igazságot és érteke van az igazságosság iránt. Vámbéry értekezését nagy tetszéssel fogadták, igen sok helyen helyeslő nyilatkozatokkal szaki-tották őt félbe. Az angol lapok is nagy dicsé-rettel emlékeznek meg „erről a rendkívül fontos értekezéséről.”

KÖZGAZDASÁG.

Az orsz. magy. gazdasági egyesületből.

Az orsz. magyar gazd. egyesület szövetkezei szakosztálya tegnapelőtt déli 12 órakor, Dessewffy Aurel gr. elnöklété alatt ülést tartott, melyben Lederer Sándor előterjesztette a gépbeszerzési szövetkezetek számára kidolgozott és a szakosztály legutóbbi ülésén hozott határozatok értelmében módosított alapszabálytervezetet, mely jóvá hagyatván, a választmánynak be fog mutattatni.

Ezután ugyancsak Lederer Sándor előterjeszti a saját-termelési és marhatenyésztési szövetkezetek alapszabály-tervezetét, megjegyezvén, hogy e tervezetben csupán a hegyi vidékeken alakítandó ilyenmű szövetkezetek figyelembe véve; a síkságon mások lévén a viszonyok az ott létesítendő szövetkezetek számára sok tekintetben eltérő alapszabály-tervezet kidolgozása lesz szükséges.

A bemutatott tervezet szerint a szövetkezet ezélja volna tehén- és juh tejből értékes, a nagykereskedésre alkalmas, u. n. nemes sajt készítésének meghonosítása és a szavasmarha

tenyésztésnek, az azon vidékeken honos marha-fajoknak nemesebb fajokkal való keresztezés általi előmozdítása. E ezélből a szövetkezet beszerzene és fenntartana bizonyos számu (pl. 100 darab fejős tehénből álló marhaállományt, késztítena a nyerendő tejből finom, távolabb vidékeken kelendő sajtjafokat, nevelne és értékesí-tene borjukat és teheneiket. E végből 200 drb 50 ftos, névre szóló, üzleti részjegy bocsátat-nék ki, és a résztvevők az aláírt részjegyek értékét vagy készpénzben fizetnék be, vagy megfelelő számu tehenet, becserérték szerint szolgálatnának be. Az így aláírt 10,000 frtból 6000 frt a marhaállomány beszerzésére, 4000 frt pedig az üzlet berendezésére fordítatnék.

E tervezet felett élénk vita fejlődött. Lónyay Gábor helyteleníti, hogy a szövetkezet ezéjai köze a marhatenyésztés emelése is felvétel; szerinte a ezél nem egyéb, mint a tejnek értékesítése és e tekintetben nemcsak a sajt, hanem a vajkészítést is figyelembe vétetni kívánja. A tejnek ezen értékesítése kétségkívül eredményezni fogja a marhatenyésztés emelését, a mennyiben a gazdák igyekezni fognak jobb főjsteheneket tenyészteni, de ez nem lévén a közvetlen ezél, ezt nem is óhajja az alapsza-bályokba felvételni.

Hasonló értelemben nyilatkozik Andrassy Aladár gr., kifejtvén, hogy a tervezett szövetkezetek első sorban a tej értékesítése ezéljából alakulván, csakis jól tejelő tehén fajokra fogják figyelmeztet fordítani, holott nekünk inkább a jó igavonó marhára kell szlyt fektetnünk; ezért nem lehet oly általánosságban mondani, hogy a szövetkezet ezéja a marhatenyésztés előmozdítása volna.

Széchenyi Pál azt hiszi, hogy a szövetkezet ezéja nemcsak a tej értékesítése, hanem a marhatenyésztés előmozdítása is; e kettőt szőló elválaszthatatlannak tartja, mert épen ezáltal fogunk a marhatenyésztés emelésére hatni, ha gazdáinknak ad oculos demonstráljuk, milyen hasznosot huzhatnak a jobb fajta tehenekből. Nem is tudja elképzelni, hogyan lehessen a havasi legelő-kön — mert hiszen a tervezett szövetkezetek csakis a hegyi vidékekre vannak kontemplálva — a teheneiket teljés végett tartani, ha egyuttal borjukat is nem nevelünk. Hivatkozik Alsó-Ausztria, Styria és Tirol példájára, hol számos ily szövetkezet létezik, melyekben e két ezél tényleg egybe van kapcsolva. Ő a tej értékesítést csak mellékes haszonnak tekinti, a szlyt a marhatenyésztésre helyezi.

Kerkapoly Károlynak gyakorlati szempontból vannak aggályai az eszme kivihetősége ellen, azon alakban, a mint tervezve van. Egy-egy tehén ára 60 frtra van számítva, már pedig tudjuk, hogy ezen az áron jobb fajta tehenet nem igen lehet kapni. Az üzlet berendezése és folytatására szintén nem elegendő 4000 frt. 100 darab tehén mellett cseleedséget, sajtot kell tartani, ezek számára lakást kell szerezni, továbbá a tehének elhelyezéséről és téli takarmányozásáról is gondoskodni kell; mindez 4000 frttal kereszül nem vihető.

Dessewffy Aurel gr. a szövetkezetek azon nemét, mely a javaslatban tervezve van, szintén nem tartja életrevalónak; ő nem részvénytársulatok jellegével bíró szövetkezeteket óhajtana, hanem olyanokat, melyekben a tehén-tulajdonosok egyesülnének oly ezélből, hogy teheneiket nyáron át a havasi legelőkre kihajtva, a tejet együttes és egyöntetű kezelés mellett közösen értékesítsék. Téli-re azután tehenét mindenki haza vinné, miálta elesnék annak szükség, hogy a szövetkezetnek, mint olyan-nak kelljen a tehének kiteletetéséről gondoskodni és egyáltalán az egész kezelés sokkal egyszerűbb és olcsóbbá válhék.

A tárgyhöz szólottak még: Kenessey, Lederer és Máday Izidor; az utóbbi a következő elvek alapján ajánlja a szövetkezeteket szervezni:

Bizonyos számu tehének tulajdonosai tejértékesítő szövetkezésre lépnek. E végből gondoskodnak különösen közűs legelőről, pásztóról, közűs helyiség építéséről, sajtosról és keze-lőről; ezekről költség-előírányzatot készítenek és azt tehén számra kivette viselik. A tehének csak nyáron, a legeltetés alatt fejetnek együtt. Az olkszított sajt- és vajeladásból befolyó nyere-mény a minden két hétben teljesített próba-főjésnél nyert eredmény szerint lesz repartírozva, a tej-literek számához képest. A borjukat az egyes tulajdonosok adják el, de csak ha erre a szövetkezetből felhatalmazást nyernek. Három tagu bizottság ellenőrzi a próba-fejéseket, a tej-kezelési eljárást, eladást stb.

A szakosztály ezen alapelveket helyesel-vén, felkéri az elnököt, hogy ezek nyomán új alapszabálytervezetet dolgoztasson ki, azonkívül valamely, már fennálló hasonló szövetkezet alapszabályait is megszerezni igyekezzék. Ezt az el-nök készségesen megígérvén, az ülés véget ért.

Az ideai fagykárók tárgyában tegnapelőtt br. Nyáry Gyula lakásán értekezlet tartatott Budapesten. Jelen voltak: Balog István, Nyáry Jenő br., Lukácsy Sándor, Máday Izidor, Madarász József, Kodolányi Antal, Orbán Balázs, Fuchs Emil, Vágner Ignáz, Deák Farkas, Kaán

Ágoston, Karpelesz Albert. Első tárgy gyanánt kívánatosnak mondatott konstataciója a fagnak az ország egyes vidékein és a fagy által a gyümölcs fákban okozott károknak. Erre nézve kérdő ívek fognak kiküldetni, melyek a fák talaja, fekvése, a kárnak mely farészekben, minő mérvben való felismerésére vonatkozó kérdéseket fogják tartalmazni. E kérdő ív Lukácsy biztos által fog szerkesztetni, és a közelebbi értekezleten végleg megállapíttatni. A kérdő ívek ré-zsint a lapok útján részint az ez iránt felkér-endő miniszterium által fognak terjesztetni. Fontos, miszerint a kibocsátandó kérdő ívekben a gyümölcsenyésztők fél lesznek hiva arra nézve, hogy mindegyik jelelje meg azt a gyümölcsfajt, mely a fagyolt ez idén legtöbbet szenvedett, s azokat, melyek kevesebbet szenvedtek. Ez adatok különösen a hazai gyümölcsfákra tekintettel kéretnek. Ez adatok becses tájékoztató fognak nyújtani a hazai viszonyaink közt legértékesebb fajták ed-zettségről. Végre tárgyalás alá vétetett az a kérdés, hogy mikép kell a fagyolt szenvedett fákat orvosolni? Ez értekezlet tűzetesb tanácskozás után megállapodott a főbb elvekben, és a gyümölcsenyésztőknek szóló utmutatást legközelebb szaklapokban közzétételni fogja.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei.

1880. év ápril hó 20.

	Minőségi súly Hectoliterenként	Ára 100 klgr.-nak
B á z a :	klgr.	frt. kr. frt. kr.
Bánsági	72.8—74.6	
„	76.4—78.3	12 10.—12 60.
Tiszavidéki	72.8—74.6	
„	76.4—78.3	12 15.—12 70.
Pestvidéki	72.8—74.6	
„	76.4—78.3	12 05.—12 50.
Fehérmegyei	72.8—74.6	
„	76.4—78.3	12 10.—12 65.
Bácskai	72.8—74.6	
„	76.4—78.3	— — — — —
R o z s :		
Magyar	70 — 72	9 60.— 9 80.
Á r p a :		
Takarmány	60 — 62	7 40.— 7 65.
Malátá	62 — 68.7	8 90.— — —
Z a b :		
Magyar	36.4—40.1	7 40.— 7 70.
T e n g e r i :		
Bánsági	— — — — —	7 80.— 7 90.
Másnemű	— — — — —	7 75.— 7 80.
R e p c e z e :		
Káposzta	— — — — —	— — — — —
Bánsági	— — — — —	— — — — —
K ö l e s :		
Magyar	— — — — —	7 60.— 7 80.
S z o k v á n y :		
Buza tavaszra szállítandó	74.7 — — —	11 80.—11 90.
Buza Szemnt.—Ok-tób. szállítandó	— — — — —	10 50.—10 60.
Rozs tavaszra szállít. 69.2 — — —	— — — — —	— — — — —
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó	— — — — —	7 95.— 8 00.
Repce káposzta Aug.—Szept. szállítandó	— — — — —	— — — — —
Repce bánsági Jul.—Aug. szállítandó	— — — — —	— — — — —
Szesz (nyers) 100 liter százalékként — — — — —	— — — — —	34 00.—35 00.

Nemzeti színház.

Bérlet 180-ik szám.
Kolozsvárt, szerdán 1880. ápril 21.
NINISS.
Vig operette 3 felv. Irta Hannequin és Milland.
Zenéjét Brandl. Fordította Csepregi Perencz.

Holnap: Gyenes László javára.
II. Rákóczi Ferencz fogsága.
Eredeti dráma 5 felv. Irta Szigligeti Ede.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10-kor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.)*
Amerikai fogorvos
PERL JÓZSEF
(American Dentist Dr. of Dental Surgery)

körútjáról hazaérkezett, készít új amerikai fogakat és légnyomatu fogsorokat. plombiroz fogakat és foggyöke-reket, kiváltképpen arannyal és más jónak való-sult tömő-anyagokkal, stb.

Fogorvosi műtermem: főté 27. szám dr. Hintz-ház.

Rendel: d. e. 9-től 12-ig, d. u. 2-től 5 óráig.

2—3

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi ele-lősséget sem vállal a szerk.

Közügyülés.

Az első erdélyi baláni rézbánya-társulat évi rendes közgyűlése az alapszabályok 20. §. értelmében f. év május hó 19-én délután 3 órakor fog Nagy-Szebenben megtartatni.

2—3 T Á R G Y A I : (169)

1. Igazgatási jelentés.
 2. Az 1879-ik évi forgalom és mérleg közzététele.
 3. Kezelési tőke biztosítása.
 4. Az egyes társulatokra eső jutalék-részek megállapítása a bánya tulajdonát illetőleg, és az ezen jutalékrészeknek megfelelő kötelezettség a szükséges kezelési tőke beszerzésére.
- Tisztelettel felkérjük a közgyűlésen személyesen megjelenni, vagy fülhatalmazottja által magát helyettesíteni.
- Kelt Nagy-Szeben, ápril 2-án 1880.

Az ideiglenes bizottság.

255. szám.

HIRDETMEŒY.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési minisztérium az 1880 évi mártius hó 26-án kelt 4538 számú rendeletével a Héjjasfalva-Csikgyimesi államút 30 hatnyolezad — 31 háromnyolezad szakaszán lévő 148.150 és 152. sz. átöröszek újból építését, $28\frac{1-2}{8}$ — $29\frac{6-7}{8}$ mf. közötti levő 114.115. és 117. hidak helyreállítását és $28\frac{1-2}{8}$ — $29\frac{6-7}{8}$ közt 106. d. körékvető beállítását 1287 ft 48 kr. erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1880. évi május hó 10-ik napjának reggeli 10 órájára az Udvarhelymegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetőt.

A versenyre nézők felhívának, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5 százalékos bírálatpénzzel ellátott zárt-ajánlatukat a kitűzött nap reggeli 10 óráig a nevezett hivatalhoz annálval inkább ügykezelésnek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szoban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponta megtekinthetők.

Kelt Sz. Udvarhelyen, 1880. ápril 15-én.

RAISZ EDE,
kir. főmérnök.

Szám 1015.—1880.

Pályázat körorvosi állomásra.

Udvarhelymegye XI-ik orvosi körében, melyhez tartoznak M. Hermán, Kis-Bacoz, Bibarcfalva, Füle, Bardocz, Olosztelek, Száldobos, Vargyas és Felső-Rákos községek — a körorvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Pályázhatnak csak orvostudorok, és az okmányolt folyamodványok 1880. május 30-ig a homoródi járás szolgabírói hivatalhoz beadandók.

Az orvos lakása Baróth község. Rendes fizetése a községektől 400 ft és 50 ft szállásbér évenként. Ehez járul a fülci vasgyár által felajánlott évi 200 ft, és a köpeczi községbányától felajánlott 200 ft évi illetmény — félévi előleges felmondás fenhagyása mellett, — mely utóbbit két illetményért köteles hetenként egyszer hivatalból megjelenni az irt gyár- és bányánál, és gyógykezeltetni a munkásokat Magán gyógykezelésnél az orvos illetménye a körhöz tartozó egyénekre nézve következőleg szabályoztatott:

Egy rendelőhelyben 20 kr. A kör valamely községébe kiszállítás, egy látogatás 1 ft és fuvar vagy fuvarj 13 kr. pr. kilométer.

Oklánd, 1880. április 15-én.

2—3 (170)

JAKAB GYULA,
szolgabíró.

SZÉKY MIKLÓS

gyógyszertárban Kolozsvárt vannak egyedül raktáron minden bel- és külföldi 10—100

gyógy-különlegességek

a finomabb gyógyszerészet s illatászat köréből.

Nőknek: a tavaszi levegő éles hatása ellen az arc s testbőrnek Glycerin Iris víz, a legjobb bőr- s arc tisztító toaletteszer, azt a levegő érdessége ellen védő s annak fiatal, hide barsonyszerű frissességet ad. Különösen hatályos szeples s bőrkintések (pattanások) ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Levendula-szesz, értékes illat és mosó víz. 1—2 kis kávéskanálnyit a mosó vízbe, továbbá a homlok vagy főbőr bedörzsölésére; szoba légkörének tisztán tartására, egy üveg 75 kr.

Gyógyerejű sós borszesz e nemben a legerősebb, az ételszerveket erősíti és üdíti. Kitűnő házi szer főfájás, idegbaj, eszű Rheuma, gyulladások ellen. Belsőleg pár cseppet ezukron véve étvágytalanság s gyomor gyengeségeknél. Egy eredeti üveg 40 kr.

Nagy raktár illatszer; mosdó, gyógy s illatos szappanyokból. Salicyl fogpor 50 kr.

MATTONI-féle

budai király-keserűforrások

Deák-Ferencz-forrás, Szt.-István-forrás, Hunyadi-Mátyás-forrás. Gróf-Szechenyi-István-forrás, a bécsi világkiállításnál 1873-ban érdeméremmel, a párisi világkiállításnál 1878-ban ezüst-éremmel kitüntetve.

Dr. Hoffmann Károly tanár, Dr. Diercher János és Than Károly tanár, királyi tanácsos urak, nemkülönben sok más bel- és külföldi orvosi tekintélyek által legjobban ajánlatik.

Tulajdonosok

MATTONI és WILLE

(96) es. kir. udvari szállítók, 6—10

Budapest, Ferencz-József-tér 3 (Dianafürdő.)

Kapható: minden gyógyszerertárban és ásványvíz kereskedésben.

Eladó ház.

Nagybuza-utczában 15. szám alatti jó karban levő kőház, mely áll: 6 szoba, 1 konyha és pinczéből, igen olesó árban eladó.

Értekezhetni ügyvéd Dobál Antalnál Kolozsvárt.

(174) 2—3

Bokros Ádám

KOLOZSVÁRTT.

Ajánlja a n. é. közönségnek raktárán lévő több és kitűnő gyártmányu gépeit, különösen a Clayton-féle

széna gyűjtő,

széna forgató

l á n c z-

és

rész-

ut-

Vas és fűszerkereskedés

bo-

ronáit,

ugymint: Clay-

ton, Simonff és Per-

ge-féle általánosan jó-

nak elismert

E K É I T.

Továbbá dúsan berendezett fűszer-

és vaskereskedését, ugymint csak is

ott található kitűnő minőségűnek elismert

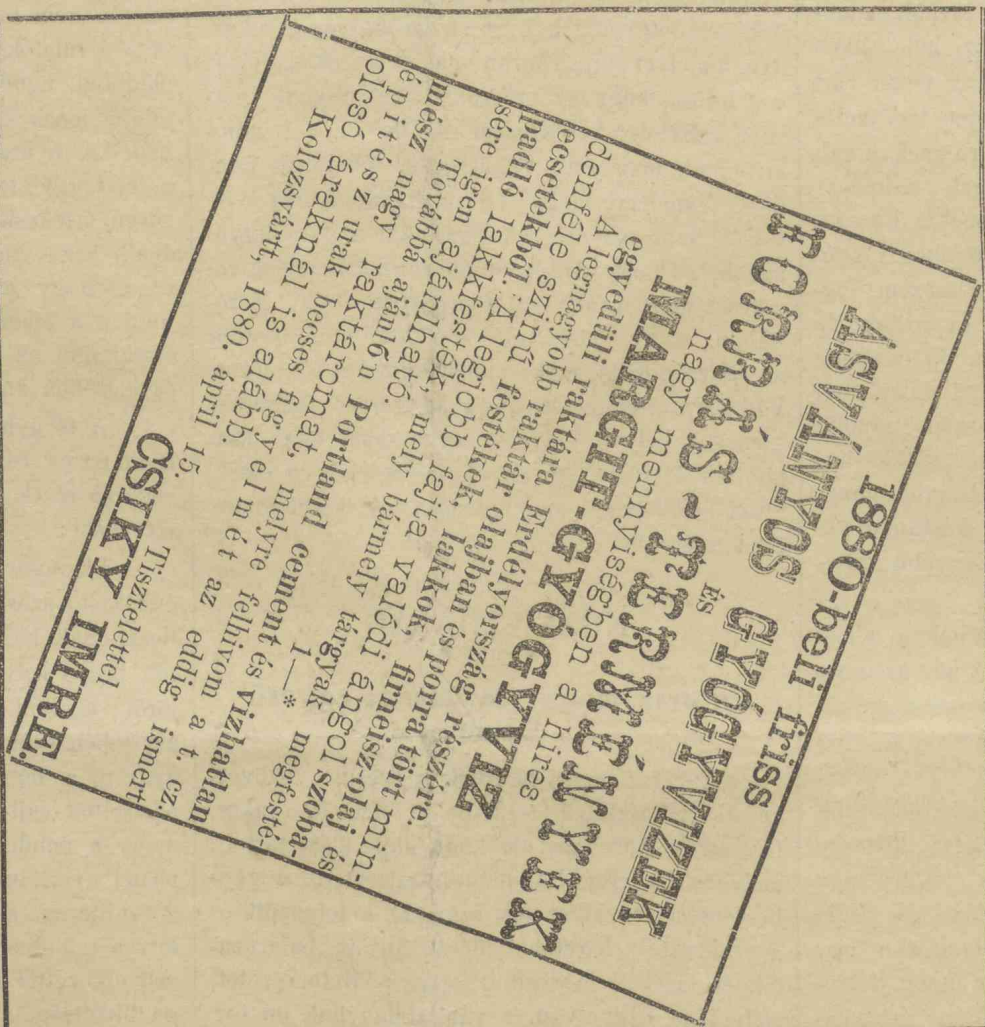
KÖSZÉN-TÉGLA (Briquet) 100 kilo 2 ft

(163) 25 kr. 3—

Hirdetmény.

A nagyselyki vasúti állomás mellett Hídegviz községben és határán eladó egy fekvő birtok, mely áll egy 3 hold kiterjedésű építkezési terület és két kis szellő telekből, 20 hold szántó, 8 hold kaszáló, 2 hold szőlő és 33 hold erdőből és 10 senio után esedékes regaleból. — Értekezhetni tulajdonos Boér Alberttel Baróthon, vagy levél által Jakab Gyula mint meghatalmazottal Oklándon.

(171) 2—3

Haszonbér.

Szolnok-Dobokamegyéhez tartozó M.-Köblös községben és határán — Deés és Szamosújvár városoktól 3 órányira — egy 600 catastralis hold szántó, kaszáló és 300 hold legelőből álló birtok, 34 egyharmad telek után való regálé jog, egy újból épített két kövi vízi-malom, szőlő, gyümölcsös és jókarban lévő gazdasági épületekkel együtt 1881. ápril 24-től kezdve 6 vagy több évre is haszonbérbe adandó.

Értekezhetni ügyvéd Bokros Eleknél Kolozsvárt.

(159)

4—6

LEGNAGYOBB RAKTÁR

Olaj festékek,
Száráz festékek,
firneissok, lakkok, ecsetek,
továbbá :

Vizhatlan mész és
Portland cementből
mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FŐTÉR 20 SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”

(129)

6—*

(161) Bergmann 3—20

szeplő-szappanya

a szeplő teljes eltávolítására drbja 45 kr.
Kolozsvárt Dr. Hintz Gy. gyógyszerésznél.

SÁRGA KRISTOF

fehérnemű és vászon-raktára

Kolozsvártt.

(belközéputeza, kiegészítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkál egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árúkkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók :

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 ft 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 ft 60-ig. Színes és fehér gyapju alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 ftig.

Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól 2 ft 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és készelő 4 réti legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 ftig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 ft 50 krtól 7 ftig. (79) 21—*

Női ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős 1 ftől 5 ftig.

Női háló réklik, 1 ftől 5 ftig, főkötők len és schiffon vászonból 40 krtól 80 krig.

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 ftig.

Női piquet réklik, nadrágok és szoknyák, 1 ft 50 krtól 5 ftig.

Függöny neczek, gyapju és pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktártartok.

Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 ft 40-től 15 ftig.

Fehér és színes harisnyák, gyapju, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 ft 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glaze kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok sat. legutányosabb árban,

Fehér és színes asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó

creton, oxford és madepolan,

színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig, sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 ftig. Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző pamutok és ezernél, ujon szűlőitök részére főkötők, réklik és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt fehérneműk pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeköttetésre legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség váll- és ujjahossza, papírzeletem pontos mértéke be- küldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget vissza- szolgálok, vagy másokkal kívánatra kieserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg- tartani

alázatos szolgálja

Sárga Kristóf,